Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

26 päivänä maaliskuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 2008/48/EY – Kulutusluottosopimukset – Peruuttamisoikeus – Määräaika tämän oikeuden käyttämiselle – Sopimuksessa mainittavia tietoja koskevat vaatimukset – Ilmoitus, jossa on vain kansallisiin säännöksiin liittyvä viittausketju

Asiassa C-66/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landgericht Saarbrücken (Saarbrückenin alueellinen alioikeus, Saksa) on esittänyt 17.1.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.1.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

JC

vastaan

Kreissparkasse Saarlouis,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Bay Larsen ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– JC, edustajanaan T. Röske, Rechtsanwalt,

– Kreissparkasse Saarlouis, edustajanaan G. Rohleder, Rechtsanwalt,

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, M. Hellmann, E. Lankenau ja A. Berg,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja S. Šindelková,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Goddin ja B.-R. Killmann,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (EUVL 2008, L 133, s. 66 ja oikaisut EUVL 2009, L 207, s. 14, EUVL 2010, L 199, s. 40, EUVL 2011, L 234, s. 46 ja EUVL 2015, L 36, s. 15) 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat kuluttaja JC ja Kreissparkasse Saarlouis ja jossa on kyse siitä, että JC on käyttänyt oikeuttaan peruuttaa Kreissparkasse Saarlouisin kanssa tekemänsä luottosopimus.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2008/48 johdanto-osan 8–10, 14 ja 31 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(8) On tärkeää, että markkinat tarjoaisivat riittävän tasoisen kuluttajansuojan kuluttajien luottamuksen varmistamiseksi. – –

(9) Täydellinen yhdenmukaistaminen on tarpeen, jotta varmistetaan, että yhteisön kaikki kuluttajat voivat käyttää hyväkseen etujensa korkeatasoista ja yhtäläistä suojaa ja jotta voidaan luoda aidot sisämarkkinat. Jäsenvaltioille ei tämän vuoksi olisi annettava mahdollisuutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisia säännöksiä tässä direktiivissä vahvistettujen säännösten lisäksi. – –

(10) – – Tällä direktiivillä ei kuitenkaan olisi rajoitettava tämän direktiivin säännösten soveltamista jäsenvaltioiden toimesta yhteisön lainsäädännön mukaisesti aloihin, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan. Jäsenvaltio voisi näin pitää voimassa tai ottaa käyttöön tämän direktiivin säännöksiä tai sen tiettyjä säännöksiä vastaavaa kansallista lainsäädäntöä, joka koskee muita kuin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia luottosopimuksia, esimerkiksi luottosopimuksia, jotka koskevat alle 200 euron tai yli 75 000 euron määriä. Lisäksi jäsenvaltiot voisivat soveltaa tämän direktiivin säännöksiä myös liitännäiseen luottoon, jota tämän direktiivin määritelmä liitännäisestä luottosopimuksesta ei koske. – –

– –

(14) Tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä luottosopimukset, joissa luoton myöntämisen vakuutena on kiinteä omaisuus. Tämä luottotyyppi on hyvin erityisluonteinen. Tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä myös luottosopimukset, joilla on tarkoitus rahoittaa maa-alueen tai olemassa olevan tai suunnitellun rakennuksen omistusoikeuden hankkiminen tai säilyttäminen. Luottosopimuksia ei kuitenkaan olisi jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään siksi, että niiden tarkoituksena on olemassa olevan rakennuksen kunnostaminen tai sen arvon lisääminen.

– –

(31) Jotta kuluttaja voi tietää luottosopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa, sopimuksessa olisi oltava selkeästi ja tiiviisti kaikki tarvittavat tiedot.”

4 Tämän direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, sanamuoto on seuraava:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan luottosopimuksiin.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta seuraavaan:

a) luottosopimukset, joiden vakuutena on joko kiinnitys kiinteään omaisuuteen tai jäsenvaltiossa yleisesti käytetty muu vastaava vakuus, joka kohdistuu kiinteään omaisuuteen, tai kiinteään omaisuuteen liittyvään oikeuteen;

b) luottosopimukset, joiden tarkoituksena on maa-alueen tai olemassa olevan tai suunnitellun rakennuksen omistusoikeuden hankkiminen tai säilyttäminen;

c) luottosopimukset, joissa luoton kokonaismäärä on alle 200 euroa tai yli 75 000 euroa;

– –”

5 Kyseisen direktiivin 10 artiklan, jonka otsikko on ”Luottosopimuksissa mainittavat tiedot”, 2 kohdan p alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti:

– –

p) peruuttamisoikeus tai ettei sitä ole, tämän oikeuden käyttämisen määräaika ja muut ehdot sen käyttämiselle, mukaan lukien tiedot kuluttajan velvollisuudesta maksaa nostettu pääoma ja korko 14 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti sekä maksettavan koron määrä päivää kohden;”

6 Saman direktiivin 14 artiklan, jonka otsikko on ”Peruuttamisoikeus”, 1 kohdan sanamuoto on seuraava;

”Kuluttajalla on neljätoista kalenteripäivää aikaa peruuttaa luottosopimus esittämättä perusteluja.

Peruuttamisen määräaika alkaa:

a) joko päivästä, jona luottosopimus tehdään; tai

b) päivästä, jona kuluttaja saa sopimusehdot ja tiedot 10 artiklan mukaisesti, jos tämä päivä on tämän alakohdan a alakohdassa tarkoitettua päivää myöhäisempi.”

7 Direktiivin 2008/48 22 artiklan, jonka otsikko on ”Yhdenmukaistaminen ja direktiivin säännösten pakottavuus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä olevien yhdenmukaistettujen säännösten osalta jäsenvaltiot eivät voi kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, jotka poikkeavat tässä direktiivissä annetuista.”

Saksan oikeus

8 Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 492 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Kulutusluottosopimukset on tehtävä kirjallisesti, paitsi jos on säädetty tiukemmista muotovaatimuksista. – –

2. Sopimukseen on sisällyttävä tiedot, joista säädetään kulutusluottosopimuksen osalta siviililain täytäntöönpanosta annetun lain [(Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, jäljempänä EGBGB)], 247 §:n 6–13 momentissa.

– –”

9 BGB:n 495 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Kulutusluottosopimuksen tehneellä luotonottajalla on 355 §:n mukainen peruuttamisoikeus.

2. Lain 355–359a §:ää sovelletaan, jos

1) EGBGB:n 247 §: n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitetut pakolliset tiedot korvaavat peruttamisilmoituksen

2) peruuttamisen määräaika ei ala kulua
   a) ennen sopimuksen tekemistä ja
   b) ennen kuin luotonottaja on saanut BGB:n 492 §:n 2 momentissa tarkoitetut pakolliset tiedot ja

3) luotonottajan – – on korvattava luotonantajalle myös kustannukset, joita tälle on aiheutunut julkisissa laitoksissa ja joita luotonantaja ei voi periä takaisin.”

10 BGB:n 503 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Lain 497 §:n 2 momenttia ja 3 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohtaa sekä 499, 500 ja 502 §:ää ei sovelleta sopimuksiin, joissa luoton myöntämisen edellytyksenä on kiinteistöpanttioikeus ja jotka tehdään ehdoilla, jotka ovat tavanomaisia sellaisten sopimusten osalta, joiden vakuutena on kiinteistöpanttioikeus, ja niiden väliaikaisen rahoituksen osalta.”

11 EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 1 kohdassa lueteltiin kuluttajan tekemään luottosopimukseen sisällytettävät maininnat. Siitä, mitä muita tietoja sopimukseen on sisällyttävä, säädettiin EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä, 247 §:n 7 momentissa, 247 §:n 8 momentin 2 kohdassa (lisäsuorituksia sisältävien sopimusten osalta), 247 §:n 12 momentin 1 kohdan toisen virkkeen 2 kohdassa (liitännäisten sopimusten ja vastikkeellisen taloudellisen tuen osalta) ja 247 §:n 13 momentin 1 kohdassa (luotonvälittäjän osalta).

12 EGBGB:n 247 §:n 9 momentissa säädettiin BGB:n 503 §:ssä tarkoitettujen sopimusten osalta, että ennen sopimuksen tekoa annettaviin tietoihin ja kuluttajan tekemään luottosopimukseen oli EGBGB:n 247 §:n 3–8, 12 ja 13 momentista poiketen sisällyttävä EGBGB:n 247 §:n 3 momentin 1 kohdan 1–7, 10 ja 13 alakohdan sekä 3 momentin 4 kohdan ja 8 momentin mukaiset tiedot. Tämän säännöksen mukaan sopimuksessa oli lisäksi oltava 247 §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitetut peruuttamisoikeutta koskevat tiedot.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 JC teki kuluttajana Kreissparkasse Saarlouis -nimisen luottolaitoksen kanssa vuonna 2012 luottosopimuksen, jonka vakuutena oli kiinteistöpanttioikeus ja jossa luoton määrä oli 100 000 euroa ja 30.11.2021 saakka kiinteä vuosikorko 3,61 prosenttia (jäljempänä kyseessä oleva sopimus).

14 Kyseisen sopimuksen 14 artiklassa, jonka otsikko oli ”Peruuttamista koskevat tiedot”, määrättiin seuraavaa:

”Peruuttamisoikeus

Luotonottaja voi peruuttaa sopimusta koskevan tahdonilmaisunsa 14 päivän kuluessa syitä ilmoittamatta kirjallisesti (esim. kirjeellä, faksilla tai sähköpostilla). Määräaika alkaa sopimuksen tekemisen jälkeen mutta vasta, kun luotonottaja on saanut kaikki [BGB:n] 492 §:n 2 momentissa tarkoitetut pakolliset tiedot (esim. tiedot luottotyypistä, tiedot luoton nettomäärästä, tiedot sopimuksen voimassaoloajasta). – –”

15 JC ilmoitti 30.1.2016 päivätyllä kirjeellä Kreissparkasse Saarlouisille peruuttavansa luottosopimusta koskevan tahdonilmaisunsa.

16 JC nosti tämän jälkeen Landgericht Saarbrückenissä (Saarbrückenin alueellinen alioikeus, Saksa) kanteen, jossa hän vaati tuomioistuinta toteamaan ensinnäkin, että Kreissparkasse Saarlouisilla oli kyseessä olevan sopimuksen perusteella saatava, joka ei 30.4.2018 ylittänyt 66 537,57 euroa, toiseksi, että Kreissparkasse Saarlouis oli syyllistynyt tämän summan maksamisen osalta velkojan viivästykseen, ja kolmanneksi, että se oli velvollinen korvaamaan JC:lle kaikki sopimuksen purkamisesta kieltäytymisestä aiheutuneet vahingot. Toissijaisesti JC vaati toteamaan, ettei Kreissparkasse Saarlouisilla ollut luottosopimuksen perusteella enää oikeutta kyseessä olevan sopimuksen mukaiseen korkoon ja sopimuksessa määrättyihin takaisinmaksueriin siitä päivästä lähtien, jona se oli vastaanottanut peruttamisilmoituksen.

17 Kreissparkasse Saarlouis vaati JC:n kanteen hylkäämistä sillä perusteella, että se oli asianmukaisesti ilmoittanut JC:lle tämän peruuttamisoikeudesta ja että tämän oikeuden käyttämiselle asetettu määräaika oli päättynyt, kun JC aikoi vedota siihen.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta luottosopimuksiin, joiden vakuutena on kiinteistöpanttioikeus. Se toteaa, että Saksan lainsäätäjä on kuitenkin käyttänyt kyseisen direktiivin johdanto-osan 10 perustelukappaleessa mainittua mahdollisuutta soveltaa direktiivissä säädettyä järjestelmää aloihin, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan, tällaisiin sopimuksiin sovellettavan järjestelmän tavoin. Näin ollen se katsoo, että kyseisen direktiivin säännösten tulkinta on tarpeen pääasian ratkaisemiseksi ja että unionin tuomioistuin on toimivaltainen tekemään tämän tulkinnan nyt käsiteltävässä asiassa, ja se vetoaa tältä osin 17.7.1997 annettuun tuomioon Giloy (C-130/95, EU:C:1997:372).

19 Pääasian osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, täyttääkö kyseisessä sopimuksessa tehty viittaus BGB:n 492 §:n 2 momenttiin luotonottajalle annettavien pakollisten tietojen osalta direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohdassa säädetyn vaatimuksen, jonka mukaan luottosopimuksessa on mainittava ”selkeästi ja tiiviisti” peruuttamisoikeus tai ettei sitä ole sekä tämän oikeuden käyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa erityisesti, että kyseisessä BGB:n säännöksessä viitataan myös toiseen kansalliseen säännökseen eli EGBGB:n 247 §:n 6–13 momenttiin, ja viimeksi mainitussa pykälässä puolestaan viitataan BGB:n muihin säännöksiin. Näin ollen kuluttajan on kaikkien niiden pakollisten tietojen yksilöimiseksi, joiden tiedoksi antaminen ratkaisee sopimuksen peruuttamiselle asetetun määräajan alkamisajankohdan, tutustuttava eri säädöksiin sisältyviin kansallisiin säännöksiin.

21 Lisäksi kuluttajan on EGBGB:n 247§:n 9 momentin mukaisesti määritettävä, koskeeko hänen elinkeinonharjoittajan kanssa tekemänsä sopimus BGB:n 503 §:ssä tarkoitettua kiinteistöluottoa, ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan keskivertokuluttaja, joka ei ole saanut lainopillista koulutusta, ei voi vastata tällaiseen kysymykseen.

22 Näissä olosuhteissa Landgericht Saarbrücken on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa tulkittava siten, että tietoihin, jotka on mainittava peruuttamisoikeuden käyttämisen ’määräajasta’ tai ’muista ehdoista sen käyttämiselle’, kuuluvat myös edellytykset peruuttamisen määräajan alkamiselle?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohta esteenä tulkinnalle, jonka mukaan peruuttamisoikeutta koskevat tiedot ovat ’selkeitä’ ja ”tiiviitä”, jos peruuttamisen määräajan alkamisen osalta niissä itsessään ei mainita kaikkia tietoja, jotka määräajan alkamisesta on annettava, vaan viitataan tältä osin kansalliseen säännökseen – käsiteltävässä asiassa [BGB:n] 492 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se oli voimassa 12.6.2014 saakka –, jossa puolestaan viitataan edelleen muihin kansallisiin säännöksiin – käsiteltävässä asiassa [EGBGB:n] 247 §:n 6–13 momenttiin, sellaisina kuin ne olivat voimassa 12.6.2014 saakka –, ja jos kuluttajan on tästä syystä tutustuttava eri lakikokoelmiin sisältyviin useisiin säännöksiin saadakseen selvyyden siitä, mitkä tiedot luottosopimuksessa on mainittava, jotta hänen luottosopimustaan koskeva peruuttamisen määräaika alkaa?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi (eikä kansallisiin säännöksiin viittaamiselle ole lähtökohtaista estettä):

Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohta esteenä tulkinnalle, jonka mukaan peruuttamisoikeutta koskevat tiedot ovat ’selkeitä’ ja ’tiiviitä’, jos viittaus kansalliseen säännökseen – käsiteltävässä asiassa BGB:n 492 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se oli voimassa 30.7.2010–12.6.2014 –, jossa puolestaan viitataan edelleen muihin kansallisiin säännöksiin – käsiteltävässä asiassa EGBGB:n 247 §:n 6–13 momenttiin, sellaisina kuin ne olivat voimassa 4.8.2011–12.6.2014 –, johtaa väistämättä siihen, että kuluttajan on pelkästään säännöksiin tutustumalla tehtävä oikeudellinen arviointi – esimerkiksi siitä, myönnettiinkö luotto hänelle sopimuksiin, joiden vakuutena on kiinteistöpanttioikeus, ja niiden väliaikaiseen rahoittamiseen sovellettavien tavanomaisten ehtojen mukaisesti tai ovatko kyseessä liitännäiset sopimukset – saadakseen selvyyden siitä, mitkä tiedot luottosopimuksessa on mainittava, jotta hänen luottosopimustaan koskeva peruuttamisen määräaika alkaa?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

23 Saksan hallitus väittää kirjallisissa huomautuksissaan, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen vastaamaan esitettyihin kysymyksiin, koska direktiiviä 2008/48 ei sovelleta luottosopimuksiin, joiden vakuutena on kiinteistöpanttioikeus, ja että Saksan lainsäätäjä ei ole unionin lainsäätäjän sille antamasta mahdollisuudesta huolimatta soveltanut kyseisessä direktiivissä säädettyä järjestelmää aloihin, jotka eivät kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan, kuten pääasiassa kyseessä oleviin kulutusluottosopimuksiin, joiden vakuutena on kiinteistöpanttioikeus.

24 Lisäksi Saksan hallitus toteaa, että jo ennen direktiivin 2008/48 antamista Saksan lainsäädännössä säädettiin tällaisia sopimuksia koskevasta säännöstöstä. Koska viimeksi mainitun säännöstön on katsottu vastaavan kyseisen direktiivin säännöksiä, kansallinen lainsäätäjä on ainoastaan katsonut tarkoituksenmukaiseksi koota yhteen kulutusluottoa ja luottoa, jonka vakuutena on kiinteistöpanttioikeus, koskevat säännökset.

25 Tästä on huomautettava, että direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta luottosopimuksiin, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen tai jäsenvaltiossa yleisesti käytetty muu vastaava vakuus, joka kohdistuu kiinteään omaisuuteen, tai kiinteään omaisuuteen liittyvään oikeuteen.

26 Unionin lainsäätäjä on kuitenkin täsmentänyt, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan 10 perustelukappaleesta ilmenee, että jäsenvaltio voi pitää voimassa tai ottaa käyttöön mainitun direktiivin säännöksiä tai sen tiettyjä säännöksiä vastaavaa kansallista lainsäädäntöä, joka koskee muita kuin saman direktiivin soveltamisalaan kuuluvia luottosopimuksia.

27 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmeneekin, että Saksan lainsäätäjä on näin ollen päättänyt soveltaa direktiivissä 2008/48 säädettyä järjestelmää kyseessä olevan kaltaisiin sopimuksiin.

28 Unionin tuomioistuin on useaan otteeseen katsonut, että sillä on toimivalta ratkaista unionin oikeuden säännöksiä tai määräyksiä koskevia ennakkoratkaisukysymyksiä sellaisissa tapauksissa, joissa pääasian tosiseikat jäävät unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle ja kuuluvat näin ollen jäsenvaltioiden yksinomaisen toimivallan piiriin mutta joissa kyseisiä unionin oikeuden säännöksiä tai määräyksiä sovelletaan kansallisen oikeuden nojalla tässä oikeudessa unionin oikeuden säännösten tai määräysten sisältöön tehdyn viittauksen vuoksi (tuomio 12.7.2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Unionin tuomioistuin on korostanut erityisesti, että kun kansallisessa lainsäädännössä noudatetaan muiden kuin asianomaisen unionin toimen soveltamisalaan kuuluvien tilanteiden ratkaisemiseksi mainitussa toimessa tehtyjä ratkaisuja, on olemassa selvä unionin intressi siihen, että kyseisestä toimesta omaksuttuja säännöksiä tulkitaan yhtenäisesti tulkintaerojen välttämiseksi tulevaisuudessa (ks. vastaavasti tuomio 19.10.2017, Solar Electric Martinique, C-303/16, EU:C:2017:773, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Lisäksi on todettava, että olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämillä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 3.7.2019, UniCredit Leasing, C-242/18, EU:C:2019:558, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Lisäksi unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, ettei sen asiana ole ennakkoratkaisuasian yhteydessä ottaa kantaa kansallisten säännösten tulkintaan eikä ratkaista, onko kansallisen tuomioistuimen niistä esittämä tulkinta oikea, koska tällainen tulkinta kuuluu kansallisten tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan (tuomio 3.7.2019, UniCredit Leasing, C-242/18, EU:C:2019:558, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Tässä tilanteessa on todettava, että ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa tulkittava siten, että tietoihin, jotka on mainittava selkeästi ja tiiviisti luottosopimuksessa tämän säännöksen mukaisesti, kuuluvat myös tämän direktiivin 14 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyt peruuttamisen määräajan laskemista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

34 Mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan mukaan luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti paitsi ”peruuttamisoikeus tai ettei sitä ole” ja ”tämän oikeuden käyttämisen määräaika”, myös ”muut ehdot sen käyttämiselle”.

35 Kuten direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdasta, luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, velvollisuus mainita paperille tai muulle pysyvälle välineelle laaditussa luottosopimuksessa selkeästi ja tiiviisti kyseisessä säännöksessä tarkoitetut seikat on tarpeen, jotta kuluttaja voisi tuntea oikeutensa ja velvollisuutensa (tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 31 kohta).

36 Kyseisellä vaatimuksella pyritään osaltaan saavuttamaan direktiivin 2008/48 tavoite eli kulutusluottojen osalta säätäminen täydellisestä ja pakottavasta yhdenmukaistamisesta tietyillä keskeisillä aloilla, ja tällaisen yhdenmukaistamisen katsotaan olevan tarpeen, jotta varmistetaan, että Euroopan unionin kaikki kuluttajat voivat käyttää hyväkseen etujensa korkeatasoista ja yhtäläistä suojaa, ja jotta voidaan helpottaa kulutusluottoja koskevien toimivien sisämarkkinoiden syntymistä (tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 32 kohta).

37 Kun otetaan huomioon peruuttamisoikeuden tärkeys kuluttajansuojan kannalta, tiedot, jotka koskevat kyseistä oikeutta, ovat perustavanlaatuisen tärkeitä kuluttajalle. Jotta kuluttaja voi hyötyä täysimääräisesti kyseisistä tiedoista, hänen on oltava ennalta tietoinen kyseisen peruuttamisoikeuden käyttämiseen liittyvistä ehdoista, määräajoista ja menettelyistä (ks. analogisesti tuomio 23.1.2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, 46 kohta).

38 Lisäksi on todettava, että direktiivin 2008/48 14 artiklassa säädetyn peruuttamisoikeuden tehokkuus heikentyisi huomattavasti, jos peruuttamisen määräajan laskemista koskevat säännöt eivät sisältyisi kyseisen direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin tämän oikeuden käyttämiseen liittyviin luottosopimuksessa ehdottomasti mainittaviin ehtoihin.

39 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa on tulkittava siten, että tietoihin, jotka on mainittava selkeästi ja tiiviisti luottosopimuksessa tämän säännöksen mukaisesti, kuuluvat tämän direktiivin 14 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyt peruuttamisen määräajan laskemista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luottosopimuksessa viitataan kyseisen direktiivin 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen osalta kansalliseen säännökseen, jossa puolestaan viitataan kyseessä olevan jäsenvaltion oikeuden muihin säännöksiin.

41 Aluksi on todettava, että pääasiassa kyseessä olevassa sopimuksessa täsmennetään, että peruuttamisen määräaika alkaa kulua sopimuksen tekemisen jälkeen mutta ei ennen kuin luotonottaja on saanut kaikki BGB:n 492 §:n 2 momentissa tarkoitetut pakolliset tiedot. Kyseisessä säännöksessä puolestaan viitataan EGBGB:n 247 §:n 6–13 momenttiin, ja viimeksi mainitussa artiklassa taas viitataan BGB:n muihin säännöksiin.

42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa näin ollen, että pakolliset tiedot, joiden antaminen tiedoksi kuluttajalle on ratkaisevaa sen kannalta, milloin sopimuksen peruuttamiseen sovellettava määräaika direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan ja sen 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti alkaa, eivät sellaisenaan sisälly kyseessä olevaan sopimukseen. Se katsoo, että näin ollen kuluttajan on niiden yksilöimiseksi tutustuttava useisiin eri säädöksiin sisältyviin kansallisiin säännöksiin.

43 On huomautettava, että – kuten direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdasta ilmenee – peruuttamisen määräaika alkaa kulua vasta, kun kuluttaja on saanut tämän direktiivin 10 artiklassa säädetyt tiedot, jos tämä päivä on luottosopimuksen tekopäivää myöhäisempi. Kyseisessä 10 artiklassa luetellaan tiedot, jotka on mainittava luottosopimuksissa.

44 On kuitenkin niin, että kun kuluttajan tekemässä sopimuksessa viitataan tiettyihin kansallisen oikeuden säännöksiin niiden tietojen osalta, jotka direktiivin 2008/48 10 artiklan nojalla on mainittava, kuluttaja ei voi sopimuksen perusteella määrittää sopimukseen perustuvan sitoumuksensa laajuutta eikä valvoa, sisältyvätkö kaikki kyseisen säännöksen nojalla vaaditut seikat hänen tekemäänsä sopimukseen, eikä varsinkaan tarkistaa, onko hänellä mahdollisesti oleva peruuttamisen määräaika alkanut kulua.

45 Lisäksi se, että kuluttaja tuntee ja ymmärtää hyvin seikat, jotka luottosopimukseen on direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan mukaan ehdottomasti sisällyttävä, on välttämätöntä kyseisen sopimuksen asianmukaisen täyttämisen ja erityisesti kuluttajan oikeuksien, joihin hänen peruuttamisoikeutensa kuuluu, käyttämisen kannalta.

46 Tästä on todettava, että unionin tuomioistuin on todennut, että kun kuluttajansuojaa koskevassa direktiivissä säädetään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta saattaa kuluttajan tietoon hänelle ehdotetun sopimusvelvoitteen sisältö, jonka tietyt osatekijät määritetään jäsenvaltion pakottavissa laeissa tai asetuksissa, tämän elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle kyseisten säännösten sisällöstä (ks. vastaavasti tuomio 26.4.2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, 29 kohta).

47 Näin ollen pelkkä yleisissä sopimusehdoissa tehty viittaus lakeihin ja asetuksiin, joissa säädetään osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista, ei riitä (ks. vastaavasti tuomio 21.3.2013, RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, 50 kohta).

48 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa on siten todettava, että se, että kyseessä olevassa sopimuksessa tehdään tämän tuomion 41 kohdassa tarkoitettu viittaus kansalliseen lainsäädäntöön, ei täytä tämän tuomion 43–47 kohdassa tarkoitettua vaatimusta siitä, että kuluttajalle on ilmoitettava selkeästi ja tiiviisti ajanjakso, jonka kuluessa peruuttamisoikeutta voidaan käyttää, ja muut sen käyttöä koskevat edellytykset direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan mukaisesti.

49 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luottosopimuksessa viitataan tämän direktiivin 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen osalta kansalliseen säännökseen, jossa puolestaan viitataan kyseessä olevan jäsenvaltion oikeuden muihin säännöksiin.

Kolmas kysymys

50 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen esitetty vastaus, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa on tulkittava siten, että tietoihin, jotka on mainittava selkeästi ja tiiviisti luottosopimuksessa tämän säännöksen mukaisesti, kuuluvat tämän direktiivin 14 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyt peruuttamisen määräajan laskemista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.**

2) **Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luottosopimuksessa viitataan tämän direktiivin 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen osalta kansalliseen säännökseen, jossa puolestaan viitataan kyseessä olevan jäsenvaltion oikeuden muihin säännöksiin.**

Allekirjoitukset